

NEGYEDIK KÖNYV
CSALÁDJOG

Alapfogalmak és alapelvek

Házasság (1.)

Házasság:

Ptk. 4:5. § [A házasság létrejötte]

(1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.

14/1995. AB határozat:

- az indítványozó véleménye szerint a törvény azzal, hogy nem teszi lehetővé azonos neműek házasságkötését, illetve nem ismeri el élettársi kapcsolatukat, hátrányos megkülönböztetést alkalmaz nemi szerepek szerint
- az indítványozó szerint azok sértik a férfiak és nők egyenjogúságát biztosító, valamint a nemek szerinti hátrányos megkülönböztetést tilalmazó szabályt

Házasság (2.)

14/1995. AB határozat – házasság vonatkozásában:

- AB szerint az utóbbi évtizedekben kultúrkörünkben általában bekövetkezett a homoszexualitás dekriminalizációja; s mozgalmak indultak a homoszexuálisok hátrányos megkülönböztetése ellen;
- másrészt az AB szerint változások tapasztalhatók a hagyományos családmódelben is, elsősorban a házasságok tartósságát tekintve;
- ugyanakkor az AB szerint mindez nem ok arra, hogy a jog eltérjen a házasságnak attól a jogi fogalmától, amely a mai állapothoz vezető hagyományban mindig is élt, és amely a mai jogokban is általános, továbbá amely a köztudat és köznyelv házasság-fogalmával összhangban van.

Házasság (3.)

14/1995. AB határozat – házasság vonatkozásában:

- az alkotmányjog csak a különneműek közötti házasságkötés feltételei egyenlő szabályozásának követelményét támasztja a jogalkotóval szemben, ami nem foglalja magában az azonos neműek házasodásának jogi lehetőségét
- az AB arra a következtetésre jutott, hogy a támadott rendelkezés nem valósít meg nem szerinti, sem pedig egyéb helyzet szerinti különbségtételt, s ezért nem ütközik a diszkrimináció tilalmába, hiszen a házasságot különneműek kapcsolatára korlátozó előírás a férfiak és nők számára egyaránt tiltja a házasságkötést velük azonos neműekkel, vagyis: férfiak ugyanúgy tilos házasságot kötnie egy másik férfival, mint egy nőnek egy másik nővel, azaz közöttük a nemükre figyelemmel nem tesz különbséget, hiszen egyformán tilalmazza mindkét nem esetében.

Élettársi kapcsolat (1.)

14/1995. AB határozat – élettársi kapcsolat vonatkozásában:

- az AB szerint két személy tartós életközössége megvalósíthat olyan értékeket, hogy az érintettek személyi méltóságának egyenlő figyelembevételére alapján az együtt élő személyek nemétől függetlenül igényt tarthat jogi elismerésre;
- a magyar jog számos rendelkezése elismeri az élettársi kapcsolatot, s arra részben a házastársakra, de nagyjórészt a hozzátartozókra is vonatkozó jogi szabályozást terjeszti ki;
- tény, hogy az élettársi viszony tipikusan férfi és nő között áll fenn, s a közfelfogás is ezt érti alatta;
- az azonos neműeknek az élettársi viszonyhoz mindenben hasonló együttélése - a közös háztartásban együtt élés, az érzelmi, gazdasági és szexuális kapcsolat, az összetartozás minden vonatkozásban való vállalása harmadik személyekkel szemben - ma, ha nem is olyan tömegesen, de lényegében hasonlóan veti fel a jogi elismerés szükségességét, mint a terjedő élettársi viszonyok az ötvenes évek végétől kezdve

Élettársi kapcsolat (2.)

14/1995. AB határozat – élettársi kapcsolat vonatkozásában:

- az AB szerint ezekben az életviszonyokban általában nincs jelentősége annak, hogy az élettársi viszony különböző nemű személyek között áll-e fenn
- az élettársak nemének akkor lehet jelentősége, ha közös gyermekre vagy - ritkábban - egy másik személlyel kötött házasságra tekintettel történik a szabályozás
- a törvényhozónak ezért egyenlő jogállást kell biztosítani az élettársi viszonyban megfelelő kapcsolatban együttélő minden személy számára azokban a jogviszonyokban, ahol a párkapcsolatban együttélők neme szerinti megkülönböztetésnek nincs alkotmányos indoka

Élettársi kapcsolat – Bejegyzett élettársi kapcsolat (1.)

élettársi kapcsolat:

Ptk. 6:514. § [Az élettársi kapcsolat létrejötte és megszűnése]

*(1) Élettársi kapcsolat áll fenn **két** olyan, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (a továbbiakban: életközösség) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri kapcsolatban.*

bejegyzett élettársi kapcsolat:

2009.évi XXIX.tv. A bejegyzett élettársi kapcsolatról...

*1. § (1) Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő **két**, tizennyolcadik életévét betöltött, **azonos nemű** személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot kíván létesíteni.*

Élettársi kapcsolat – Bejegyzett élettársi kapcsolat (2.)

élettársi kapcsolat:

- két, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személy jogilag elismert kapcsolata, azok nemére tekintet nélkül
- fennállhat: férfi-nő, férfi-ferfi, nő-nő között egyaránt

bejegyzett élettársi kapcsolat:

- két, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő, azonos nemű személy jogilag elismert kapcsolata
- fennállhat: férfi-ferfi, nő-nő között, de eltérő neműek között nem
- a bejegyzett élettársakra – néhány kivétellel! - a házasságra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni

Házasság – Bejegyzett élettársi kapcsolat

bejegyzett élettársi kapcsolat és házasság különbsége:

- házasságot csak két eltérő nemű személy, míg bejegyzett élettársi kapcsolatot csak két azonos nemű személy köthet
- a bejegyzett élettársakra a házastársak által történő közös gyermekké fogadásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatóak
- a bejegyzett élettársi kapcsolat apasági vélelmet nem keletkeztet
- a házastársak névviselésére vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatóak a bejegyzett élettársakra
- az emberi reprodukcióra irányuló eljárásoknak a házastársakra vonatkozó rendelkezései a bejegyzett élettársakra nem alkalmazhatóak

Család (1.)

2011.évi CCXI.tv. a családok védelméről:

(közlönyállapot: 2011.XII.31.)

7. § (1) A család a természetes személyek érzelmi és gazdasági közösségét megvalósító olyan kapcsolatrendszer, amelynek alapja egy férfi és egy nő házassága vagy egyenesági rokoni kapcsolat, vagy a családbafogadó gyámság.

31/2012. AB határozat:

- az alapvető jogok biztosa kezdeményezte a családok védelméről szóló törvény (a továbbiakban: Csvt.) 7. §-ának megsemmisítését, mivel az ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében, az Alaptörvény II. cikkében (emberi méltósághoz való jog), az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében (egyenlő bánásmód követelménye), valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal

Család (2.)

31/2012. AB határozat:

- az indítványozó szerint a Csvt. 7. § értelmében a család alapja a társkapcsolatok köréből kizárólag egy férfi és egy nő házassága lehet
- az Alaptörvény L) cikk értelmében a házasság intézménye a férfi és nő között, önkéntes elhatározáson alapuló életközösség esetén választható megoldás
- a jogilag is elismert társkapcsolatoknak azonban jelenleg számos egyéb formája is megkülönböztethető (különnemű párok élettársi kapcsolatban élhetnek, sőt kérhetik az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába való bejegyzésüket, de választhatják a házasságot is; az azonos nemű párok is élhetnek élettársi kapcsolatban, sőt kérhetik az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába való bejegyzésüket, vagy választhatják a bejegyzett élettársi kapcsolatot)

Család (3.)

43/2012. AB határozat:

- az indítvány szerint így a Csvt. 7. §-a az élettársi kapcsolatot vagy a bejegyzett élettársi közösséget „választó” személyeket szexuális irányultságuk alapján különbözteti meg
- a Csvt. 7. § (1) bekezdése a családot a természetes személyek érzelmi és gazdasági közösségét megvalósító olyan kapcsolatrendszerként határozza meg, amelynek alapja egy férfi és egy nő házassága vagy egyenesági rokoni kapcsolat, vagy a családbafogadó gyámság
- az Alaptörvény L) cikke a házassággal egy mondatban, de külön fordulatban, önállóan „védi” a családot, mint „a nemzet fennmaradásának alapját”, és a két fogalmat nem kapcsolja össze

Család (4.)

43/2012. AB határozat:

- mind az Alaptörvény L) cikkéből, mind a Csvt. 7. § (1) bekezdéséből következően a házasság tehát a család - egyik, de nem kizárólagos - alapja lehet
- e részében tehát a Csvt. 7. §-a összhangban áll az Alaptörvényben kifejezésre juttatott család-képpel
- az azonos neműek tartós párkapcsolatai szempontjából vizsgálva a támadott rendelkezést, rá kell mutatni az Alaptörvény L) cikkének első fordulatra, amely a házasságot mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget rendeli védeni, valamint megállapításokra, amelyek szerint azonos nemű bejegyzett élettársak esetében jogi értelemben vett család kizárólag közös örökbefogadás (illetve egymás gyermekének örökbefogadása) útján jöhetne létre; ennek kizárásával pedig a jogalkotó számukra nem kívánja elősegíteni a jogi értelemben vett családdá válást

Család (5.)

43/2012. AB határozat:

- e megközelítésből vizsgálva, megállapítható, hogy a Csvt. 7. §-a a család lehető legszűkebb törvényi fogalmát adja
- a törvényhozó jelen esetben úgy élt egy Alaptörvényben nevesített intézmény - alacsonyabb jogforrási szinten történő - újra-definiálásának lehetőségével, hogy az ilyen szűken meghatározott család-definíció mellett még ettől elkülönítve, esetleg más elnevezéssel sem (ha már a „család” fogalmát a törvényhozó nem kívánta tágítani) törekedett felsorolni azokat a törvény által elismert egyéb társas együttélési formákat, amelyeket az állami intézményvédelmi kötelezettségből fakadóan ugyanazoknak a támogatásoknak kell megilletniük, ami a családokat megilleti
- márpedig az intézményvédelmi kötelezettségből fakadóan ilyenkor is köteles a törvény által elismert egyéb társas együttélési formáknak is megegyező szintű védelmet garantálni

Család (6.)

43/2012. AB határozat:

- az Alaptörvény L) cikkéből ugyanis nem következik az, hogy például az egymás gyermekeiről gondoskodó, és őket felnevelő élettársak, a közös gyermeket nem vállaló, vagy olyan különmemű élettársak, akiknek egyéb körülmények miatt közös gyermeke nem lehet (így például az idősebb vagy meddő, egymással életközösségben élő személyek), az özvegyek, a testvérükről vagy testvérük, esetleg más rokonuk gyermekéről gondoskodó személyek, az unokájukat felnevelő nagyszülők, a nem egyenesági idősebb rokonaikról gondoskodó személyek, és számos más, a tágabb, dinamikusabb szociológiai családfogalomba beletartozó, azonos célra irányuló, kölcsönös gondoskodáson alapuló, tartós érzelmi és gazdasági életközösségekre ne vonatkozna ugyanúgy az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége, nevezze ezeket bárhogyan is a törvényhozó

Család (7.)

43/2012. AB határozat:

- a fent kifejtettek alapján a Csvt. 7. §-áról megállapítható, hogy az abban foglalt család-fogalom az Alaptörvény L) cikkével nem azonos, az abban foglaltakhoz képest leszűkítő definíciót ad, így nem képes eleget tenni az e cikkből fakadó szélesebb körű állami intézményvédelmi kötelezettségnek
- az Alkotmánybíróság ezért a Csvt. 7. §-át megsemmisítette

2011.évi CCXI.tv. a családok védelméről:

(hatályos állapot: 2011.XII.31.)

7. § (hatálytalan)

Élettársi kapcsolat: kötelmi jog – családjog (1.)

Ptk. Hatodik Könyve – kötelmi jogi részében szabályozza:

- az élettársi kapcsolat létrejöttét és megszűnését
- az élettársi vagyoni jogi szerződést
- az élettársak közötti törvényes vagyoni jogi rendszert
- az élettársak lakáshasználatának szerződéses rendezését

Ptk. Negyedik Könyve – családjogi részében szabályozza:

- az élettársi tartást
- az élettársak lakáshasználatának rendezését

Kérdés: kötelmi jogi, avagy családjogi jogviszony-e az élettársi kapcsolat?

Élettársi kapcsolat: kötelmi jog – családjog (2.)

- a Ptk.-t előkészítő Kodifikációs Bizottság javaslata arra irányult, hogy az élettársi kapcsolatot a családjogi részben kerüljön szabályozásra
- ennek részeként azt javasolták, hogy a hosszabb ideig (10 év) fennálló, vagy a legalább 1 évig fennálló olyan élettársi kapcsolat, amelyből közös gyermek születik családjogi jogviszonyként kerüljön szabályozásra
- a jogalkotó ezzel szemben azt a koncepciót fogadta el, hogy az élettársi kapcsolat, annak fennállta időtartamára tekintet nélkül kötelmi jogi jogviszony (sajátos szerződés!), s csak abban az esetben minősül családjogi jogviszonynak, ha abból gyermek születik
- ezért az élettársi kapcsolatra vonatkozó szabályozás két helyen került elhelyezésre a Ptk.-ban: részben a Hatodik Könyv kötelmi jogi részében, részben – ti. ha abból gyermek születik – a Negyedik Könyv családjogi részében

Élettársi kapcsolat: kötelmi jog – családjog (3.)

házasság (családjogi jogviszony):

- érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő férfi és nő jogilag elismert kapcsolata függetlenül attól, hogy a házasságból születik-e gyermek, ill. függetlenül attól, hogy mennyi ideig áll fenn
- családjogi jogviszony (NEM szerződés!)

élettársi kapcsolat (családjogi jogviszony):

- érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő férfi és nő jogilag elismert kapcsolata, feltéve hogy az élettársi kapcsolatból gyermek születik, és – a tartási kötelezettség körében – legalább 1 éven keresztül fennáll
- azonos neműek között NEM állhat, hiszen nem születhet közös gyermekük
- családjogi jogviszony (NEM szerződés)

élettársi kapcsolat (kötelmi jogi jogviszony):

- két, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személy jogilag elismert kapcsolata, nemükre tekintet nélkül, függetlenül attól, hogy mennyi ideig áll fenn
- kötelmi jogi jogviszony (szerződés!)

Rokon - Hozzá tartozó (1.)

Ptk. 4:96. § [A rokoni kapcsolat]

(1) Egyenesági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.

(2) Oldalágon rokonok azok a nem egyenesági rokonok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van.

4:97. § [A rokoni kapcsolatok alapjai]

(1) A szülő és a gyermek közötti egyenesági rokoni kapcsolat leszármazással vagy örökbefogadással jön létre.

Ptk. 8:1. § [Értelmező rendelkezések]

(1) E törvény alkalmazásában

1. közeli hozzátartozó: *a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér;*

2. hozzátartozó: *a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa;*

Rokon - Hozzá tartozó (2.)

egyenes ági rokon:

- akik közül egyik a másiktól származik
- lemenő- és felmenő egyenes ági rokonok
- szülő-gyermekek, nagyszülő-unoka, stb.

oldalági rokon:

- akik nem egyenes ági rokonok, de legalább egy közös felmenőjük van
- testvérek, unokatestvérek, nagynéni-unokaöcs, stb.

közeli hozzátartozó:

- taxatív felsorolás: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér

hozzátartozó:

- taxatív felsorolás: a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa;

Rokon - Hozzá tartozó (3.)

Fontos különbségtételek:

- házastársam (bejegyzett élettársam) nem rokonom, hanem közeli hozzátartozóm
- házastársam (bejegyzett élettársam) hozzátartozója nem rokonom, se nem közeli hozzátartozóm, legfeljebb – bizonyos esetekben – hozzátartozóm
- élettársam se nem rokonom, se nem közeli hozzátartozóm, hanem hozzátartozóm (még akkor is, ha az élettársi kapcsolatból gyermek születik)
- jegyesem se nem rokonom, se nem közeli hozzátartozóm, se nem hozzátartozóm (a jegyesség fogalmát a Ptk. NEM szabályozza!)

Alapelvek (1.)

Alaptörvény:

L) cikk

(1) Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony. Az anya nő, az apa férfi.

(2) Magyarország támogatja a gyermekvállalást.

(3) A családok védelmét sarkalatos törvény szabályozza

XV. cikk

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Alapelvek (2.)

Alaptörvény:

XVI. cikk

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.

Ptk.:

4:1. § [A házasság és a család védelme]

(1) A törvény védi a házasságot és a családot.

(2) E törvény alkalmazása során a családi és az egyéni érdek összhangját biztosítva kell eljárni.

Alapelvek (3.)

Ptk.:

4:2. § [A gyermek érdekének védelme]

- (1) A családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek.*
- (2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családjában nevelkedjék.*
- (3) Ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel és korábbi családi kapcsolatait megtarthassa.*
- (4) A gyermeknek a saját családjában, illetve a családi környezetben nevelkedéséhez és a korábbi családi kapcsolatai fenntartásához fűződő jogát törvényben meghatározott esetben, kivételesen és a gyermek érdekében lehet korlátozni.*

Alapelvek (4.)

Ptk.:

4:3. § [A házastársak egyenjogúságának elve]

A házastársak a házasság és a család ügyeiben egyenjogúak; jogaik és kötelezettségeik egyenlők.

4:4. § [A méltányosság és a gyengébb fél védelmének elve]

A családi jogviszonyokat méltányosan és az érdekei érvényesítésében gyengébb fél védelmét figyelembe véve kell rendezni.

Házasságkötés

Ptk.:

4:5. § [A házasság létrejötte]

(1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.

(2) A kijelentés kölcsönös megtörténte után az anyakönyvvezető a házasság létrejöttét megállapítja és a házasságkötés tényét a házassági anyakönyvbe bejegyzi.

(3) A házasság az (1) bekezdésben foglalt feltételek hiányában nem jön létre. A nemlétező házasságot úgy kell tekinteni, mintha meg sem kötötték volna.

Házasság megszűnése

Ptk.:

4:20. § [A házasság megszűnésének esetei]

(1) A házasság megszűnik

a) az egyik házastárs halálával;

b) bírósági felbontással.

(2) A házasságot a másik házastárs újabb házasságkötése esetén akkor is megszűntnek kell tekinteni, ha a házastárs halálára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés, a halál tényét megállapító vagy a holtnak nyilvánító bírósági határozat hatálya az újabb házasságkötést követően megdől, feltéve, hogy az újabb házasságkötéskor egyik házastárs sem tudta, hogy a halál nem következett be.

(3) A házasság megszűnése időpontjának az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés esetén azt a napot kell tekinteni, amelyet a halotti anyakönyvi bejegyzés vagy a bírósági határozat a halál napjaként feltüntet. A házasság az (1) bekezdés b) pontja esetén a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg.

Házastársak személyi viszonyai

Ptk.:

4:24. § [Együtműködési és támogatási kötelezettség]

(1) A házastársak hűséggel tartoznak egymásnak; kötelesek közös céljaik érdekében együttműködni és egymást támogatni.

(2) A támogatási kötelezettség törvényben meghatározott esetben a házasság felbontását követően is fennáll.

Házassági vagyoni jog (1.)

Ptk.:

4:37. § [A házastársi közös vagyon]

(1) Házastársi vagyoni közösség esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyeket a házastársak a vagyoni közösség fennállása alatt együtt vagy külön szereznek.

(2) A házastársak közös vagyonába tartoznak a közös vagyontárgyak terhei és - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - közösen viselik a bármelyik házastárs által a vagyoni közösség fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat.

(3) A házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.

(4) Nem tartoznak a közös vagyonba azok a vagyontárgyak, terhek és tartozások, amelyek különvagyonnak minősülnek.

Házassági vagyoni jog (2.)

Ptk.:

4:38. § [A házastárs különvagyon]

(1) A házastárs különvagyonához tartozik

a) a házastársi vagyonközösség létrejöttékor meglévő vagyontárgy;

b) a házastársi vagyonközösség fennállása alatt általa örökölt vagy részére ajándékozott vagyontárgy és részére nyújtott ingyenes juttatás;

c) a házastársat mint a szellemi tulajdon létrehozóját megillető vagyoni jog, kivéve a vagyonközösség fennállása alatt esedékes díjat;

d) a személyét ért sérelemért kapott juttatás;

e) a személyes használatára szolgáló szokásos mértékű vagyontárgy; továbbá

f) a különvagyon értékén szerzett vagyontárgy és a különvagyon helyébe lépő érték.

Rokonság (1.)

Ptk.:

4:96. § [A rokoni kapcsolat]

(1) Egyenesági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.

(2) Oldalágon rokonok azok a nem egyenesági rokonok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van.

4:98. § [Apai jogállást keletkeztető tények]

Apai jogállást

a) házassági kötelék;

b) élettársak esetén emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárás (a továbbiakban: reprodukciós eljárás);

c) apai elismerő nyilatkozat; vagy

d) bírósági határozat keletkeztet.

Rokonság (2.)

Ptk.:

4:115. § [Az anyai jogállás]

(1) A gyermek anyja az a nő, aki megszülte.

(2) Ha az anya személye nem állapítható meg, a gyermek kérheti annak bírósági megállapítását, hogy az anyja az általa megjelölt személy. Ha a gyermek meghalt, ez a jog a leszármazóját illeti meg.

(3) Az anyaság bírósági megállapítását az is kérheti, aki azt állítja, hogy ő a gyermek anyja.

(4) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a nő, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

Rokonság - Örökbefogadás

Ptk.:

4:119. § [Az örökbefogadás célja]

(1) Az örökbefogadás az örökbefogadó, annak rokonai és az örökbe fogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott gyermek családban történő nevelkedése érdekében.

(2) Örökbe fogadni kiskorú gyermeket lehet.

Gyámság

Ptk.:

4:223. § [Gyámság alatt álló kiskorú]

Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik.

4:224. § [A gyám feladatköre]

A gyám - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője.

HATODIK KÖNYV

KÖTELMIJOG

A KÖTELEMEK KÖZÖS SZABÁLYAI – I.

6:1. § [A kötelelem]

(1) A kötelelem kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás teljesítésének követelésére.

(2) A kötelelem valamely dolog adására, tevékenységre, tevékenységtől való tartózkodásra vagy más magatartásra irányulhat.

(3) A kötelemeknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó közös szabályaitól a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja.

A KÖTELEMEK KÖZÖS SZABÁLYAI – II.

6:4. § [A jognyilatkozat]

- (1) A jognyilatkozat joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat.
- (2) Jognyilatkozat szóban, írásban vagy ráutaló magatartással tehető.
- (3) Ha a fél jognyilatkozatát ráutaló magatartással fejezi ki, a jognyilatkozat megtételének a ráutaló magatartás tanúsítása minősül.
- (4) A hallgatás vagy valamilyen magatartástól tartózkodás a felek kifejezett rendelkezése alapján minősül jognyilatkozatnak.

A KÖTELEMEK KÖZÖS SZABÁLYAI – III.

6:11. § [Képviselet]

(1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, más személy útján is lehet jognyilatkozatot tenni. A képviselő által megtett jognyilatkozat közvetlenül a képviseltet jogosítja és kötelezi.

(2) A képviseleti jog jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton, létesítő okiraton vagy meghatalmazáson alapulhat.

A KÖTELEMEK KÖZÖS SZABÁLYAI – IV.

6:14. § [Álképviselet]

(1) Aki képviseleti jog nélkül vagy képviseleti jogkörét túllépve más nevében jognyilatkozatot tesz, nyilatkozata a képviselt jóváhagyásával vált ki joghatást.

(2) Ha a képviselt a nevében tett jognyilatkozatot nem hagyja jóvá, a jóhiszemű álképviselő a harmadik személynek a jognyilatkozat megtételéből eredő kárát, a rosszhiszemű álképviselő a harmadik személynek a teljes kárát köteles megtéríteni.

A KÖTELEMEK KÖZÖS SZABÁLYAI – V.

6:21. § [Az időmúlás joghatása]

Jogosultság gyakorlására és követelés érvényesítésére jogszabályban előírt határidő eltelte jogvesztéssel akkor jár, ha ezt jogszabály kifejezetten így rendeli. Ha a határidő nem jogvesztő, arra az elévülés szabályait kell alkalmazni.

6:22. § [Elévülés]

(1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a követelések öt év alatt évülnek el.

(2) Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik.

(3) Az elévülési idő megváltoztatására irányuló megállapodást írásba kell foglalni.

(4) Az elévülést kizáró megállapodás semmis.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – I.

6:58. § [A szerződés]

A szerződés a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozata, amelyből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

6:59. § [Szerződési szabadság]

(1) A felek szabadon köthetnek szerződést, és szabadon választhatják meg a másik szerződő felet.

(2) A felek szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát. A szerződéseknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályaitól egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – II.

6:61. § [Visszterhesség vélelme]

A szerződéssel kikötött szolgáltatásért - ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik - ellenszolgáltatás jár.

6:62. § [Együttműködési és tájékoztatási kötelezettség]

(1) A felek kötelesek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötésénél, fennállása alatt és megszüntetése során együttműködni és tájékoztatni egymást a szerződést érintő lényeges körülményekről.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – III.

6:77. § [Általános szerződési feltétel]

(1) Általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.

(2) Az általános szerződési feltételt alkalmazó felet terheli annak bizonyítása, hogy a szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – IV.

6:88. § [Semmisség]

(1) A semmis szerződés megkötésének időpontjától érvénytelen. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség; a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli.

(2) Ha a semmis szerződés más szerződés érvényességi kellékeinek megfelel, ez utóbbi érvényes, kivéve, ha ez a felek feltehető szándékával ellentétes.

(3) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a szerződés semmisségére az hivatkozhat és a szerződés semmisségével kapcsolatos peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik vagy akit erre törvény feljogosít.

(4) Közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében és uzsorás szerződés esetén az ügyész keresetet indíthat a szerződés semmisségének megállapítása vagy a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – V.

6:89. § [Megtámadás]

(1) A megtámadható szerződés az eredményes megtámadás következtében megkötésének időpontjától érvénytelenné válik.

(2) Megtámadásra a sérelmet szenvedett fél és az jogosult, akinek a megtámadáshoz jogi érdeke fűződik.

(3) A megtámadási jog a szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül a másik félhez intézett jognyilatkozattal vagy közvetlenül bíróság előtti érvényesítéssel gyakorolható. A szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül fordulhat bírósághoz a fél, ha a szerződést a másik félhez intézett jognyilatkozattal támadta meg, és a megtámadás eredménytelen volt.

(5) A megtámadás joga megszűnik, ha a megtámadásra jogosult a megtámadási ok ismeretében, a megtámadási határidő megnyílása után a szerződési akaratát megerősíti, vagy a megtámadás jogáról lemond.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – VI.

6:121. § [Bírósági eljárásban nem érvényesíthető követelés]

(1) Bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni

a) a játékból vagy fogadásból eredő követelést, kivéve, ha a játékot vagy fogadást hatósági engedély alapján bonyolítják le;

b) a kifejezetten játék vagy fogadás céljára ígért vagy adott kölcsönből eredő követelést;

c) azokat a követeléseket, amelyek bírósági úton való érvényesítését törvény kifejezetten kizárja;

d) az a)-c) pontokban meghatározott követeléseket biztosító vagy megerősítő szerződésből vagy kikötésből eredő követelést.

(2) Azt a tényt, hogy a követelés az (1) bekezdésben felsorolt okból bírósági eljárásban nem érvényesíthető, hivatalból kell figyelembe venni.

(3) A bírósági eljárásban nem érvényesíthető követelés önkéntes teljesítését nem lehet visszakövetelni.

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI – VII.

6:137. § [Szerződésszegés]

A szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása.

6:142. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért]

Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

EGYES SZERZŐDÉSEK – I.

6:215. § [Adásvételi szerződés]

(1) Adásvételi szerződés alapján az eladó dolog tulajdonjogának átruházására, a vevő a vételár megfizetésére és a dolog átvételére köteles.

(2) Ha az adásvételi szerződés tárgya ingatlan, az eladó a tulajdonjog átruházásán felül köteles a dolog birtokának átruházására is. Ha a szerződés tárgya ingatlan, az adásvételi szerződést írásba kell foglalni.

(3) A dolog adásvételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni arra a szerződésre is, amelyből jog vagy követelés visszterhes átruházására vonatkozó kötelezettség fakad.

EGYES SZERZŐDÉSEK – II.

6:235. § [Ajándékozási szerződés]

(1) Ajándékozási szerződés alapján az ajándékozó dolog tulajdonjogának ingyenes átruházására, a megajándékozott a dolog átvételére köteles.

(2) Ha az ajándékozási szerződés tárgya ingatlan, az ajándékozó a tulajdonjog átruházásán felül köteles a dolog birtokának átruházására is. Ha a szerződés tárgya ingatlan, az ajándékozási szerződést írásba kell foglalni.

(3) A dolog ajándékozására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni jog vagy követelés ingyenes átruházására történő kötelezettségvállalás esetén.

EGYES SZERZŐDÉSEK – III.

6:238. § [Vállalkozási szerződés]

Vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó tevékenységgel elérhető eredmény (a továbbiakban: mű) megvalósítására, a megrendelő annak átvételére és a vállalkozói díj megfizetésére köteleles.

6:272. § [M megbízási szerződés]

M megbízási szerződés alapján a megbízott a megbízó által rábízott feladat ellátására, a megbízó a megbízási díj megfizetésére köteleles.

EGYES SZERZŐDÉSEK – IV.

6:331. § [Bérelti szerződés]

(1) Bérelti szerződés alapján a bérbeadó meghatározott dolog időleges használatának átengedésére, a bérlő a dolog átvételére és bérelti díj fizetésére köteles.

6:439. § [Biztosítási szerződés]

(1) Biztosítási szerződés alapján a biztosító köteles a szerződésben meghatározott kockázatra fedezetet nyújtani, és a kockázatviselés kezdetét követően bekövetkező biztosítási esemény bekövetkezése esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni; a biztosítóval szerződő fél díj fizetésére köteles.

DELIKTUÁLIS FELELŐSSÉG – I.

6:518. § [A károkozás általános tilalma]

A törvény tiltja a jogellenes károkozást.

6:519. § [A felelősség általános szabálya]

Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

DELIKTUÁLIS FELELŐSSÉG – II.

6:535. § [A veszélyes üzemi felelősség]

(1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

(2) A veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel az is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz.

(3) A felelősség kizárása vagy korlátozása semmis; ez a tilalom a dologban okozott károkra nem vonatkozik.